

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Susmaga

Protokolant: st.prot.sąd. Karolina Tomiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Wilda Małgorzaty Cajske

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2017r. sprawy

M. B.

oskarżonej o popełnienie przestępstwa z art. 284 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora i oskarżoną

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 31 sierpnia 2016r, sygn. akt. VI K 627/15

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- w punkcie 1 dodatkowo na podstawie art. 41 § 2 kk orzeka wobec oskarżonej na okres 3 (trzech) lat środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z pośrednictwem w obrocie nieruchomościami,

- uchyla punkt 2 zaskarżonego wyroku,

2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

3. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w wysokości 50 zł oraz wymierza jej opłatę w wysokości 180 zł.

Małgorzata Susmaga

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2016 roku w sprawie VI K 627/15 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uznał oskarżoną M. B. za winną zarzucanego jej przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. (k. 161 – 162).

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego wnieśli oskarżona (k. 193) oraz prokurator (k. 181 – 182) w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługiwała na uwzględnienie w całości, natomiast apelacja oskarżonej okazała się niezasadna.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji prokuratora wskazać należy, że podniesiony w niej zarzut okazał się całkowicie trafny. Słusznie bowiem podniesiono, iż Sąd Rejonowy w sposób bezpodstawny nie orzekł wobec oskarżonej środka karnego w postaci zakazu wykonywania działalności gospodarczej związanej z obrotem nieruchomościami i to pomimo złożenia stosowanego wniosku w tym zakresie przez oskarżyciela publicznego. Jak tego jednoznacznie dowodzi treść protokołu rozprawy z dnia 29 sierpnia 2016 roku (k. 156) oskarżyciel publiczny w czasie głosów stron po zamknięciu przewodu sądowego wniósł m.in. o orzeczenie wobec oskarżonej także środka

karnego w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z obrotem nieruchomościami. Pomimo tego wniosku prokuratora, Sąd Rejonowy przedmiotowego środka karnego w zaskarżonym wyroku nie orzekł, ani nie podał w sporządzonym uzasadnieniu powodów takiego rozstrzygnięcia. Z uwagi jednak na kompletność materiału dowodowego pozwalającego dokonać merytorycznej oceny zasadności orzeczenia takiego środka karnego, a także zakres i kierunek złożonej przez oskarżyciela publicznego apelacji, Sąd odwoławczy uznał, iż może samodzielnie rozstrzygnąć przedmiotową kwestię.

Zgodnie z przepisem art. 41 § 2 k.k. Sąd może orzec zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej w razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z prowadzeniem takiej działalności, jeżeli dalsze jej prowadzenie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem.

Mając na uwadze treść wskazanego przepisu stwierdzić należy, że słusznie wskazał skarżący prokurator w swojej apelacji, iż dalsze prowadzenie przez oskarżoną działalności gospodarczej w zakresie obrotu nieruchomościami zagraża istotnym dobrom chronionym prawem, tj. uczciwości i pewności obrotu gospodarczego związanego z handlem nieruchomościami. Oskarżona była bowiem już wcześniej dwukrotnie karana za przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 k.k. (k. 143 – 144) przy czym, jak słusznie wskazał prokurator, oba te przestępstwa zostały również popełnione w związku z wykonywaną przez oskarżoną działalnością gospodarczą. W sposób ewidentny oskarżona nie wyciągnęła więc żadnych wniosków z uprzednio popełnionych przestępstw, a w szczególności nie powstrzymała one jej przed popełnieniem kolejnego czynu zabronionego związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą, który był przedmiotem niniejszego postępowania. Z tego względu istnieje w pełni realna obawa, iż oskarżona mogłaby ponownie dopuścić się podobnego przestępstwa. Orzeczenie wobec niej środka karnego w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z pośrednictwem w obrocie nieruchomościami na okres 3 lat było więc w ocenie Sądu odwoławczego konieczne i niezbędne, albowiem należało uniemożliwić oskarżonej dalsze wykonywanie działalności gospodarczej, którą się zajmowała, tak aby nie doprowadziła do pokrzywdzenia kolejnych osób. Tak wymierzony środek karny na okres 3 lat powinien należycie uświadomić oskarżonej, że popełnianie przestępstw w ramach prowadzonego zajęcia zarobkowego jest niedopuszczalne, albowiem godzi bezpośrednio w dobra jej kontrahentów oraz burzy społeczne poczucie uczciwości w kontaktach gospodarczych.

W dalszej kolejności odnieść się należało do apelacji oskarżonej, która okazała się niesłuszna. Oskarżona bowiem wskazała jedynie, iż z uwagi na stan zdrowia prosi o zamianę orzeczonej wobec niej kary ograniczenia wolności związanej z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne na karę pieniężną. Sąd odwoławczy nie znalazł jednak podstaw, aby zakwestionować rodzaj i wysokość orzeczonej przez Sąd Rejonowy kary ograniczenia wolności. Jest ona bowiem w przypadku oskarżonej w pełni słuszna i spełnia swoje cele wychowawcze w zakresie prewencji indywidualnej, jak i ogólnej. W szczególności oskarżona nie przedłożyła tego rodzaju dokumentacji lekarskiej, która stwierdzałaby jej trwałą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów art. 12 – 14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2016 roku, poz. 887, ze zm.). Jednakże jeśli oskarżona uważa, że nie będzie w stanie wykonywać nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w ramach wymierzonej jej kary ograniczenia wolności, to po uprawomocnieniu się zaskarżonego wyroku, będzie ona mogła w toku postępowania wykonawczego zwrócić się do Sądu Rejonowego o zmianę sposobu wykonywania kary ograniczenia wolności na potrącanie odpowiednich sum z jej wynagrodzenia (art. 63a § 1 k.k.w.). Wówczas oskarżona będzie mogła wykonać wymierzoną jej karę ograniczenia wolności w formie pieniężnej. Z tego względu Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji oskarżonej i zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie rodzaju wymierzonej jej kary ograniczenia wolności.

Niezależnie od powyżej opisanej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku dokonanej w ramach złożonych środków odwoławczych Sąd Okręgowy dostrzegł także z urzędu konieczność zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczonego obowiązku naprawienia szkody. Z uwagi bowiem na treść dokumentów znajdujących się na k. 115 akt sprawy wskazujących na istnienie orzeczenia Sądu cywilnego co do tego samego roszczenia będącego szkodą w niniejszym postępowaniu karnym, Sąd Okręgowy przeprowadził z urzędu dowód z akt sprawy I Nc 1052/15 Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu (k. 215). Doprowadziło to do ujawnienia, iż prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 3 września 2015 roku orzeczono od oskarżonej na rzecz pokrzywdzonego kwotę 3.000,00

złotych (k. 33 akt I Nc 1052/15). Wskazany nakaz zapłaty zaopatrzone już także w klauzulę wykonalności (k. 40 – 41 akt I Nc 1052/15).

Tymczasem zgodnie z przepisem art. 415 § 1 k.p.k. w razie skazania oskarżonego lub warunkowego umorzenia postępowania w wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, obowiązek naprawienia, w całości lub w części, szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, **obowiązku naprawienia szkody** lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę **nie orzeka się**, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. Ze zdania drugiego art. 415 § 1 k.p.k. wynika więc kategoriyczny zakaz rozstrzygania w różnych postępowaniach o tej samej szkodzie, a co za tym idzie kumulowania tytułów egzekucyjnych wynikających z różnych orzeczeń. Jeżeli zatem roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo (jak w niniejszej sprawie) o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono, to nie jest możliwe (niejako ponowne) orzekanie o obowiązku naprawienia szkody, i to niezależnie od tego, czy zasądzone w postępowaniu cywilnym roszczenie zostało wyegzekwowane (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016 roku, III KK 405/16, Legalis 1533428; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2010 roku, III KK 305/10, OSNwSK 2010/1/2030). Z tego względu koniecznym stała się zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie rozstrzygnięcia o naprawieniu szkody zawartego w jego punkcie 2.

W tym miejscu zaznaczyć dodatkowo należy, że Sąd Okręgowy dokonał również z urzędu kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku w świetle bezwzględnych przesłanek odwoławczych przewidzianych przepisami art. 439 § 1 k.p.k. oraz art. 440 k.p.k., jednak żadne z nich w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły. Z tego względu nie było potrzeby ingerencji w zaskarżone orzeczenie z urzędu.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze wszystkie poczynione powyżej rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 437 § 1 i 2 k.p.k. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w pkt 1 dodatkowo na podstawie art. 41 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej na okres 3 lat środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z pośrednictwem w obrocie nieruchomościami,
- uchylił punkt 2 zaskarżonego wyroku.

Natomiast na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisów art. 634 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 8, art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz.U. z 1983 roku, Nr 49, poz. 223, ze zm.). Na koszty te składają wyłożone przez Skarb Państwa wydatki (50,00 złotych) oraz opłata za drugą instancję (180,00 złotych).

Małgorzata Susmaga